

Večernik

Leto V. (XII.), štev. 32

Maribor, torek 10. februarja 1931

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Ruski žitni dumping proti Avstriji in Madžarski

RUMUNSKA PRISTANIŠČA POLNA PARNIKOV Z OGROMNIMI MNOŽINAMI RUSKEGA ŽITA. — UKREPI NAŠE VLADE V ZAŠČITO NAŠEGA DOMAČEGA KMETIJSTVA. — ZVIŠANJE UVOZNE CARINE IN ZNIŽANJE TOVORNINE.

BEOGRAD, 10. februarja. Današnje Službene Novine objavljajo zakon, s katerim se uvozna carina na pšenico in koruzo, kakor tudi na mlevske izdelke iz tega žita, zvišujejo. Merodajni krogi tolmačijo ta ukrep s tem, da obstoja nevarnost uvoza ruskega in madžarskega žita, ker presega v Jugoslaviji žitna cena pariteto svetovnega trga.

Zato je vlada na predlog trgovinskega ministra sklenila, da poviša v zaščito domačega kmetijstva uvozno carino na pšenico od 5 na 10, na koruzo od 2.50 na 5, za pšenično moko pa od 8 na 16 zlatih dinarjev za 100 kg.

Da na drugi strani omogoči povečanje izvoza jugoslovanskega žita, je od-

redilo prometno ministrstvo znižanje obstoječih tovarninskih tarifov v prometu z inozemstvom za 20, v prometu s pristanišči pa za 25 odstotkov.

BUKAREST, 10. februarja. Rumunska pristanišča so zadnje dni polna grških in italijanskih parnikov z ogromnimi množinami ruskega žita, ki je določeno za Avstrijo in Madžarsko. V teh dveh državah namerava namreč sovjetska vlada s kolikor mogoče nizkimi postavkami tamkajšnje cene žita še bolj izpodbiti. Rumunski agrarni krogi se pritožujejo nad tem, da francoski trg za rumunsko žito radi ruskega dumpinga ni več dostopen.

Henderson o grozoti bodoče vojne

UNIČILA BO SPLOH VSO CIVILIZACIJO. — EDINA REŠITEV OBSTOJA V RAZOROŽITVI IN OD PRAVI VOJNE SAME.

LONDON, 10. februarja. Zunanji minister Henderson je imel snoči v spodnji zbornici velik govor o razorožitvenem vprašanju. Minister je naglašal, da pomeni mednarodni sporazum končno priznanje vseh narodov, da so njihove armade, mornarice in bojna letala stvari, ki se ne tičejo samo njih samih, temveč tudi drugih narodov. Vojaške priprave naj bi se vršile le sporazumno med vsemi narodi. Vse je odvisno od tega, kako bi posamezne vlade izpopolnile načrt za razorožitev sveta, ki ga je izdelala pripravljalna komisija za razorožitev.

Ako zahtevajo narodi razorožitev, je nadaljeval zunanji minister Henderson, potem bo gotovo prišlo do nje.

Gandhi se posvetuje

BOMBAY, 10. februarja. Gandhi je izrazil željo, da se informira o razvoju indske konference v Londonu. V ta namen se bo vršil prihodnje dni sestanek z indskimi delegati, ki so se udeležili konference v Londonu, na katerem se bodo vršila posvetovanja o nadaljnjih korakih.

Komunistično rovarjenje na Madžarskem

BUDIMPEŠTA, 10. februarja. V zadnjem času razvijajo komunisti veliko agitacijo za nemire. Za 25. t. m. so na-

Prijatelji miru imajo sedaj 12 mesecev časa, da pripravijo javno mnenje na to skrajno ugodno priliko, ki se morda ne bo nikdar več vrnila. Nova vojna bi bila nedvomno še mnogo strašnejša, kakor je bila svetovna vojna. V bodoči vojni se namreč ne bi ubijalo na malo, temveč kar na debelo. Ako bi enkrat izbruhnila vojna, potem je ne bi mogla ustaviti več nobena sila sveta.

Edina možnost, da se napravi konec barbarstvu, ki je predstavlja vojna, obstoja po mnenju angleškega zunanjega ministra zgolj in samo v odpravi vojne same. Bodoča vojna bo namreč tako strašna in vse uničujoča, da bo uničila sploh vso civilizacijo.

meravane velike demonstracije in nameravajo komunisti izrabiti za svoje načrte zlasti brezposelne. Že snoči je prišlo med komunisti in policijo, ki je v najstrožji pripravljenosti, do spopadov, tekom katerih je bilo več oseb ranjenih, številni komunisti pa aretirani.

7-8 m snega

ZAGREB, 10. februarja. Radi močnega naravnost orkanskega snežnega viharja na progi Gračac—Knin vozi vozi vlaki iz Zagreba le do Gračca, iz Splita pa le do Knina. Pri postaji Zrmanji je dolg tovorni vlak, ki je bil na potu iz Splita v Zagreb, običal v sne-

likega ožjega rojaka, mu iz vsega srca želimo, da bi prav tako svež in čil kakor je danes, dočakal tudi osemdesetletnico in da bi nam ustvaril še veliko znanstvenih del in napravil nič manj uslug, pred vsem pa da bi še nadalje deloval za slovaško solidarnost in neolčljivo prijateljstvo Jugoslavije in Češkoslovaške.

znanosti v Pragi in agilen član Jugoslovanske-češkoslovaške lige. V Pragi je že čisto stopil na govorniški oder in s svojimi globokimi, resnimi in znanstveno nepobitno podprtimi besedami odstranil marsikateri predsodek o nas in naših razmerah. Še nedavno je napravil svoji rodni domovini veliko uslugo. Ko se danes, ob 70letnici rojstva spominjamo dr. Matije Murka, svojega ve-

gu in ga je snežni vihar popolnoma zamedel. Na posameznih delih liške proge leži sneg celo 7—8 metrov na debelo in je snežni orkan onemogočil dosedaj vsako delo, ker je očiščene proge vedno sproti zamedel.

Italijanski kralj poseti Sofijo

BUDIMPEŠTA, 10. februarja. Kakor poročajo tukajšnji listi, bo italijanska kraljeva dvojica 5. ali 6. aprila posetila Sofijo. V spremstvu kraljevske dvojice bosta tudi prestolonaslednik Umberto in zunanji minister Grandi, ki bo pri tej priliki vrnil poset bolgarskemu zunanjemu ministru Burovu, ki je bil že ponovno v Rimu.

Mrzli val na zapadu

PARIZ, 10. februarja. Po vsej zapadni Evropi vlada že od včeraj nenačuden mraz. Termometer je dosegel ponekod že 30 stopinj pod ničlo in še več. Mraz močno ovira promet. Številne brzojavne in telefonske zveze so prekinjene.

Mariborsko gledališče

Torek, 10. februarja ob 20. uri »Ciganska ljubezen«, ab. B.

Sreda, 11. februarja. Zaprto.

Ptujsko gledališče.

Ponedeljek, 16. februarja ob 20. uri »Odgodena noč«. Gostovanje maribor. gledališča

Iz gledališča. V četrtek, 12. t. m. se bo ponovila Leharjeva opereta »Ciganska ljubezen«, ki je že pri nedeljski premijeri radi pestrega dejanja ter živahne muzike jako ugajala. — Drama pripravljena vojno dramo znanega dramatika Leonharda Franka »Karol in Ana« v režiji g. J. Koviča ter Nestrovjevo veseloligro »Utoplienca« v režiji g. Skrbinška. Radi velikih uspehov, ki jih je že svojčas žela na mariborskem odru Kalmanova opereta »Čardaška kneginja«, se bo vršila njena letošnja premijera v najkrajšem času.

Križem skozi bele ceste in ulice...

Od koledarskega začetka zime pa do danes še nismo imeli pravega mraza; kajti drevje je v tem razdobju začelo brsteti in na trgu se je prodajalo že prvo oko in srce razvedrujoče cvetje: poleg črnege teloha so zazvonili nežni zvončki, zatrobentale trobentice, vrbinje mačice so se dobrikale našim očem, petelinčki so naznanjali pomlad in cvetoča resa se je z nasmeškom nežne devojke smehljala... Celo dren se je razcvetel in ob Svečnici je to cvetje videl rjav brlogar medved, pa je jezno odšel nazaj v svoj brlog...

In prišlo je čez noč, da so nebeski tkalci stkali prav debelo odejo nad stvarstvom božjim. Na cestah in ulicah so se pojavile sani s konji in krugljčki, avtomobili in avtobusi so opremili svoja kolesa z verigami, ki zavirajo drsenje na ledeni podlagi; snežni plugi voziijo skozi ulice in veliki motorni plugi so podobni pravim vojnim tankom, ki brezobzirno odstranjuje vse, kar jim pride pod kolesa...

Ubogi ptički, katere je jedva sv. Vincencij oženil, se zbirajo k izrednim sejamskim ter se skrbno povprašujejo, ali bodo ljudje oskrbeli svoja okna in dvorišča s kolibicami za hrano?... Naj bodo potolaženi naši prijateljski, kajti dobra slovenska družina skrbi zanje in naša zlata deca ima srce za ptičke. Do s' bo zrnja in drobtin!

K 70-letnici

dr. Matije Murka

Danes slavi v Pragi, prestolnici bratske Češkoslovaške, 70letnico rojstva naš ožji rojak dr. Matija Murko, profesor tamkajšnje češke univerze in svetovnoznani slavist. Rojen dne 10. februarja 1. 1861. na Drsteli pri Ptujju je tedaj izšel iz onega ozemlja, ki nam je dalo velikega dr. Frana Miklošiča in za njim vse do današnjih dni skoraj brez izjeme vse pomembne slovenske jezikoslovce. Ker pa tedaj, ko je dr. Matija Murko nastopil pot znanstvenika, Slovenci še nismo imeli svojega vseučilišča, kakor ga imamo danes, je moral kakor vsi pred njim in mnogi za njim zapustiti svojo domovino. Šel pa je k bratom Čehom in postal vzgojitelj sluhateljev slavistike v Pragi. Veliko je danes število njegovih učencev, ki so si tudi sami že uveljavili znanstveno ime in raztreseni so po vseh slovanskih deželah, po vseh srednjih in visokih šolah.

Prof. dr. Matija Murko tedaj lahko s ponosom gleda na svoje vzgojiteljsko delo, še bolj pa na znanstveno, kajti to je temelj vseh njegovih življenjskih uspehov. Veselje do jezikoslovja je pokazal že zgodaj in zgodaj se je pričel tudi uveljavljati v javnosti. Skoraj nedolgo je naštetil vse, kar je napisal, posebno še, ker je veliko tega po vseh mogočih znanstvenih časopisih za slavistiko, po slovenskih, čeških, hrvaških, nemških, poljskih, francoskih, ruskih itd. pa tudi drugod. Obravnaval pa je tudi skoraj vse panoge široke slavistike, pisal o njih razprave prav tako kakor poročila.

V svojem maternem slovenskem jeziku je sodeloval pri »Slovenskem Narod«, »Ljubljanskem Zvonu«, »Letopisu Matice Slovenske«, »Knezovi knjižnici«, »Časopisu za zgodovino in narodopisje«, »Vedi« itd. Zelo veliko svojega dela je pa posvetil jugoslovanski literarni zgodovini, posebno dobi romantike, spisal nadalje pregled jugoslovanskih literaturah: slovenski, hrvaški, srbski in bolgarski, razprave o pomenu reformacije in protireformacije za Jugoslovane. Drugo področje njegovega dela so bili temeljit življenjepisi slavistov, a bavil se je veliko naposled tudi z narodopisnimi studijami ter narodnim pesništvo Bosne in Hercegovine. V zadnjih letih je bil ponovno v Bosni in Hercegovini, Črni Gori in Južni Srbiji, kjer je zbiral narodopisni material in tudi guslarske pesmi. Njegova zasluga je naposled, da so bile pred leti posnete guslarske pesmi na zlate gramofonske plošče, kar je izvršil zavod za narodopisje v Berlinu s posebno državno subvencijo.

Prof. Matija Murko pa ni deloval samo kot znanstvenik, ampak tudi kot posredovalec zblizanja slovanskih narodov, posebno pa Slovencev in Čehov ter sploh Jugoslovancev in Čehoslovakov. Danes je eden izmed najodličnejših predstavnikov Jugoslavije in jugoslovanske

Mariborski in dnevni drobiš

Reformirajmo naše socijalno skrbstvo

Ob Božiču 1930 me je moje društvo poverilo, da razdelim med najbolj potrebne in najrevnejše mariborske reveže darila. Obrnil sem se na mestni socijalni oddelek, karitativna društva in na eden učni zavod. Skoraj v vseh seznamih so bile vdove z otroci na prvem mestu. Po teh seznamih sem porazdelil del daril; v seznamu navedenih oseb nisem mogel obiskati, ker je bil Božič preblizu.

Po Božiču sem naprosil neko osebo, da je obiskala vse v seznamih navedene osebe. Ugotovila je, da je bila večina res zelo revna in potrebna, vendar je tudi med temi reveži zelo velika razlika. Navajam le dva primera: Neka vdova, ki ima veliko otrok in jo radi tega upoštevajo vsakdo po seznamih najprej, ima stalne mesečne dohodke; podpirajo pa jo tudi zasebniki radi velikega števila otrok. Njej se godi razmeroma dobro; vsaj občutnega pomanjkanja ne trpijo. Drugi slučaj: Stalni nameščenci n. pr. hlapi, železniški delavci s tremi ali štiri otroci. Velika večina, če ne vsakdo, bo dejal, da za silo že žive. Res žive, pa tudi res samo za silo. Imajo v družini bolezen in skoraj ves denar gre za zdravljenje in stanovanje. Za življenje ostane samo za par dni. Podpor od nikoder; tem je v resnici za obupati.

Rezultat teh poizvedb je bil, da posamezne družine in osebe dobijo podporo od več društev in še od zasebnikov, ker podporniki ne vedo drug za drugega; drugi ravno tako ali še bolj potrebni ne dobijo ničesar ali premalo, ker so viri izčrpani.

Tretji važni problem je stanovanjsko vprašanje. Na prvem mestu je tu mariborska baraka za deložirance v Meju. Taka bivališča v 20. stoletju niso vredna človeka. Približno 20 družin s skupaj 60 otroci živi v skupnem prostoru, ki je bil šele v zadnjem času porazdeljen z deskami. Tu se živi in odraža življenje v vseh svojih senčnih straneh. O kakšni vzgoji ali dobrem vzgledu in blagodejnem vplivu na mladino ni govora; ravno nasprotno. Mladina v najnežnejši starosti vidi in sliši stvari, ki jih ne bi smela in ne sme videti in slišati. Temu nedostatku mora napraviti konec občina in sicer čimprej. Privatna dobrodelnost nima tako velikih sredstev na razpolago.

Naravno je, da se mora tudi glede podpiranja revežev ukreniti potrebno, da bodo dobili pomoč vsi potrebni. Zamislil sem si stvar tako, da bi naj bila javna, to je, občinska in privatna dobrodelnost enotno organizirana, mogoče pod vodstvom mestnega socijalnega urada, da bi se vedelo, kdo da in kdo dobi in koliko dobi. Vse podpirance bi se moralo voditi v skupnem seznamu in tu zaznamovati, kaj, kdaj in od koga je dobil kdo podporo. Zato bi morali v interesu dobre stvari tudi zasebniki, ki delijo podpore, obveščati to centralo. Predvsem pa je potrebno, da določeni odposlanec ali odposlanka obišče periodično vse podpirance in poroča točno in vestno o življenjskih prilikah podpirancev.

Pozabiti pa ni, da je mnogo oseb takoh revnih in slabotnih, da niti ne morejo priti do socijalnega urada ali naprositi kako društvo za pomoč, ker radi bolezni ali slabosti ne morejo iz svojega bivališča, čitati pa ne morejo ali ne znajo. V več slučajih sem ugotovil, da ljudje niti ne vedo, da lahko dobijo podporo in kje jo dobijo. V teh primerih bi se naj apeliralo na someščane, da vsaj sporoče socijalnemu uradu na magistratu take slučaje, da more nuditi pomoč javna dobrodelnost.

Ta članek sem spisal, da bi povzročil debato in zato prosim naše novinarje, da ga prinesejo v svojih listih, vse dobromisleče in dobrohoteče osebe, zlasti one, ki imajo izkušnje v teh stvareh, pa prosim, da povedo svoje mnenje, da bi se tako po možnosti pravilno uredila naša dobrodelnost v prid revežem, mestna občina in meščani pa, da bi imeli zavest, da so storili, kar se storiti da.

Iz Radvanja

Smrt simpatičnega mladeniča. V petek je umrl v naši občini 21letni čevljarški pomočnik Vilko Kosar, ki je bil med našo mladino jako priljubljen. Bil je član kolesarskega društva »Poštela« in pevskega društva »Lira«. Na zadnji poti so ga spremljali poleg občanov tudi člani omenjenih društev. Pevci so mu zapeli v slovo žalostinke in v imeu kolesarskega društva se je poslovil od člana tovariš g. predsednik Smode. Naj bo simpatičnemu mladeniču lahka domača zemlja in ohranjen časten spomin.

Pustno vrvenje gre proti višku. V vsaki gostilni godba, ples, maske, konkurenca mask. Ne samo ob nedeljah in sobotah, ampak tudi med tednom se vsi sijo zabave do jutranje zarje.

Snežni zameti. Zadnje dni je zapadlo toliko snega, da ni bilo mogoče na cesto. Občina je takoj vpregla štiri pare konj v velik snežni plug in ga vlekla po vseh cestah.

Hripa se je pojavilo tudi pri nas, a gre le za lahke obolelosti.

Avtobusni promet vpostavljen.

Mariborsko mestno avtobusno podjetje je z današnjim dnevom zopet vpostavilo avtobusni promet na vseh progah svojega omrežja ter se vrši promet zopet redno.

245 primerov obolelosti za hripa

je bilo pretekli teden prijavljenih mariborskemu mestnemu fizikatu, kar priča, da hripa v našem mestu nikakor še ne popušča. Vrh tega je na stotine ljudi v privatni oskrbi. K sreči je obolelost izključno lažjega značaja in ni nobenega povoda za vznemirjenje. Razen primerov hripe so bili prijavljeni mestnemu fizikatu še 4 primeri obolelosti za davico in 1 primer šena.

Službeni list

banske uprave Dravske banovine objavlja v številki z dne 7. t. m. navodila za plačevanje izrednega prispevka za vzdrževanje državnih in nedržavnih javnih cest, pojasnila o elastičnih gumah pri motornih vozilih, razglas o pobiranju občinskih davčnin mariborske mestne občine ter izpremembe v staležu osebja kraljevske banske uprave Dravske banovine.

Smrtna kosa.

Včeraj je preminul v Mariboru g. Josip Murko, nameščen v obratovališču delniške pivovarne Union v Mariboru. Pogreb se bo vršil jutri v sredo, ob 2.30 popoldne izpred mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju. — Davi je preminul v Mariboru v starosti 52 let g. Moric Dadieu, trgovec in mehanik. Pogreb bo v četrtek ob pol 4. pop. iz stare mrtvašnice v Strossmayerjevi ulici na evangelsko pokopališče na Teznu. Blag jima spomin, žalujočim naše sožalje!

Poročilo z Mariborske koče.

Temperatura —8° jutraj. Snega 90 cm, pršič, smuka idealna. Temperatura čez dan 23°, pot iz Hoč dobro izhojena. — Koline!

Evidenčne tablice

za motorna kolesa so dospele. Lastniki motornih koles se opozarjajo, da jih prevzamejo pri predstojništvu mestne policije pri referentu soba štev. 11.

Aretacije.

Od včeraj na danes je policija aretirala 3 osebe. Mihca so morali radi polne pijanosti odpremiti h »Grafu« na iztuzenje, sicer bi zmrznili. — V nekem prenočišču so izfaknili 39letnega Marijana M. iz Vrhnik, katerega deželno sodišče v Ljubljani že dalj časa zasleduje radi zločina tatvine. — V neki pristaniški kleti pa je prišla varnostnim organom v past stara znanka policije Josipina Škripac, ki je za dobo 10 let izgnana iz okoliša mesta. Aretirana je bila radi prepovedanega povratka, suma tatvine in tajne prostitucije. V kleti, kjer je bila zasačena, je lovila moške ter je enemu izmaknila tudi nekaj kovačev, kar pa smatra Pepca za »dogovorjeno plačilo«. Imenovano so po zaslišanju oddali v sodne zapore.

Pozdrav iz Ruške koče

(1250 m) sta nam poslala danes Danica Naveržnik in Martin Pravdič. Kljub močno zasneženemu Pohorju se nista ustrašila nobenih naporov ter po peturnem težavnem gazenju dospela v nedeljo zdrava in čvrsta v koč. Snega je tamkaj nad meter na debelo.

Občni zbor pogrebne družbe Radvanje.

V nedeljo se je vršil v gostilni Podgoršek občni zbor radvanjskega pogrebne družbe, ki obstoja že od 1. maja 1924. Otvoril ga je predsednik g. Spindler po kratkem pozdravnem govoru ob polnoštevilni navzočnosti članstva ter prešel na dnevni red. Po prečitaniu in razlagi pravil so prišla na dnevni red poročila funkcionarjev. Tajnik je sporočil, da ima društvo 382. odraslih članov in 126 otrok. V minulemu letu jih je pristopilo 32. Sivolasi blagajnik g. Lorbek kljub svoji visoki starosti opravlja svoj težek posel redno in vestno. Solze so stopile starčku v oči, ko mu je članstvo izreklo popolno zaupanje in z veseljem je sprejel svojo težko nalogo za tekoče leto. Blagajniško poročilo za l. 1930 je sledeče: dohodkov je bilo od članarine, prireditve itd. 12.036 Din, dočim so bili izdatki 7.745 Din. Društvo ima 58.160 Din premoženja, poleg tega pa ves pogrebni inventar, ki se vsako leto spopolnjuje. Člani so uvideli agilitet starega odbora in so soglasno izvolili ves prejšnji odbor: predsednik g. Spindler Martin, podpredsednik g. Krainz Franc, tajnik Ploj Jakob, blagajnik Lorbek Simon. Odborniki: Fras Alojz, Lubajšek Fric, Narat Ivan, Sager Franc, Kramberger Rudolf, Revizorji: nadučitelj Firm, Dobrin Anton in Verdnik Franc.

Slovenjgradec.

Moška podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda je imela 8. t. m. v Sokolskem domu občni zbor. Poročila funkcionarjev so izkazala prav lepe uspehe podružnice. Velika prireditev dne 6. aprila 1930 s srečolovom in vprizoritvijo Jelenove drame »Dom«, praznovanje ob CM kresovih, Koroški večer, razpečevanje razglednic, koledarjev in narodnih kolkov, zbiranje članarine, prirejanje priložnostnih zbirk, nabiralniki itd. so omogočili, da je podružnica poslala centrali v Ljubljano Din 3505.— Za leto 1931 je bil izvoljen stari odbor, namreč: sreški šol. nadzornik Grmovšek Miloš kot predsednik, šol. upravitelj L. Kopač kot namestnik, strokovni učitelj Karel Sovre za tajnika, učitelj Sl. Mrovlje za namestnika, učitelj R. Iglar za blagajnika, davčni upravitelj A. Debelak za namestnika, trgovec I. Rojnik za odbornika. Za računsko preglednika sta bila izvoljena: nadpoštar F. Eiletz in ravnatelj hranilnice L. Vaupot. Kot poverjeniki za Pameče, Št. Janž, Smartno, Podgorje, Št. Ilj p. T., Stari trg in Sele - Vrhe so bili izbrani gg.: Visočnik, šol. upravitelj, Bregant, šol. upravitelj, Kaučič, šol. upravitelj, Kotnik, župnik, Verčkovnik, šol. upravitelj, Šalamun, učitelj, Meško, župnik, za delegate na glavni skupščini CMD pag g. Grmovšek, dr. Železnikar in Šentjunc. — Po napadih na učiteljski stan ob priliki skupščine banovinskih svetnikov bo marsikoga zanimalo, da je med gori imenovanimi narodnimi delavci 12 učiteljev. Dejanja govore, da je bilo, je in da bo ostalo še dolgo tako, da bo nevhvaležnost plačilo »sveta«.

Pretep v gostilni.

Sinoči sta v gostilni »Evropa« kvar-tala 42letni Jožef Medved iz Pesnice in 20letni Pile Pušič, krošnar iz hriške, sedaj v Mariboru. Med kvartanjem sta se najprej sprla in pošteno ozmerjala, končno pa sta si dokazovala svojo pravico s stoli in krožniki, pri čemer sta razbila tudi eno šipo na gostilniških vratih. Pretepača sta povzročila gostilničarju Čelanu nad 100 dinarijev škode, v katere kritje je moral krošnar zastaviti svojo krošnjo. Z zadevo se bo bavilo tudi sodišče. Nešrečne kvarte!

Krajevni odbor Rdečega križa in Sokol na Pobrežju

se tem potem najlepše zahvaljujeta neznanemu dobrotniku, ki je daroval omenjenima društvoma vsakemu po 100 Din ob priliki izpremembe županstva na Pobrežju.

KINO

Grajski:

Danes zadnji dan:
GRETA GARBO v prvem zvočn. filmu
ZASUŽNENE DUŠE
V sredo premijera 100% nemškega govorečega filma: **DVA SVETA**. Mar-rija Paudler.

Union:

Samo še dva dni:
DVA SRCA V ¼ TAKTU
Kdor tega filma še ni videl, ima zad-njikrat priložnost ogledati si ga.

Predstave v obeh kinih ob delavni-kih ob 17. 19. 21. uri: ob nedeliah in praznikih ob 15. 17. 19 in 21. uri
Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagalni. XXVI

APOLLO KINO

V soboto 14. in nedeljo 15. februarja
V ORLOVIH KREMLJIH
Dva dela v eni predstavi.

Mariborski dijaški šahovski klub

na drž. humanistični gimnaziji je priredil 8. t. m. pod vodstvom Bogdana Puše-njaka turnir s šahovskim klubom v Ro-gaški Slatini, ki je po štiriurni luti bor-bi končal 3:3. Rezultat absolutno odgo-varja močem obeh klubov, kajti klub iz Rog. Slatine je dokazal, da je mnogo pridobil na predlanskem mednarodnem turnirju. Tudi so vsi igralci dobri teore-tiki. Da je turnir tako lepo uspel, je predvsem zasluga tamošnjega kluba, ki je goste lepo sprejel in jim priredil tudi banket.

Na občnem zboru J. A. D. »Triglava« v Ljubljani,

ki se je vršil dne 5. februarja, je bil iz-voljen sledeči odbor: Predsednik Jakhel Adolf, stud. phil.; podpredsednik Deren-čin Franjo, cand. iur.; tajnik I. Zajšek Mate, stud. iur.; tajnik II. Brodnik Ma-ra, stud. phil.; blagajnik Makarovič Bo-ris, stud. tehn.; knjižničar Janež Stan-ko, stud. phil.; arhivar Sotlar Bojan, stud. iur.; gospodar Figar Alojz, stud. iur. Odbornika Piškur Lojze, cand. iur. in Frlan Marko, stud. iur.; revizorja Baž-želj Franjo, cand. ing in Brečko Miro, cand. iur.

Knjigarna Tiskovne za-druge podruž. Maribor

Aleksandrova cesta 13 priporoča cenje-nemu občinstvu bogato izbiro najnovej-sih znanstvenih in leposlovnih knjig in revij v slovenskem, nemškem in franco-skem jeziku. Poleg tega **izvršuje na-ročila na vse inozemske knji-garne**, ker je žnjimi v **direktni poslovni zvezi**.

Velepohorska vest.

Prihodnjo pustno soboto bo imeia Stavb. zadruga mestnih uslužbencev svoj pohorsko-zabavni večer v veliki dvorani Narodnega doma. Pevci, izbra-ni iz lastnih vrst, bodo zapeli par še-gavih, krepih, ki užgejo, g. Neralič bo dodal dva vesela samospeva, poleg tega bodo zabavali šaljivi nastopi s pohor-skim obeležjem, a vmes bo užigala po-horska godba, ki nas bo potem uvedla v pohorski ples. Redkokdaj se mi ogle-šamo. Pridite in spoznajite nas, a mi vas bomo seznanili z našim Pohorskim do-mom, ki ni namenjen samo nam, ampak tudi vam, ki vas bomo radevolje spreje-li pod gostoljubno pohorsko streho in vam postregli z običajnimi pohorskimi cenami. Spomladi ga otvorimo. Torej vse panpohorsko — razen vin in jedil, ki bodo najpristnejša. Pridružite se nam s pohorskim šlagerjem: Na pohorski ples s pohorsko godbo za Pohorski dom!

V carstvu mask.

Vstonnice za veliko predpustno red-to ISSK Maribora »V carstvu mask« dobijo v predprodaji v trgovinah: Zla-ta Brišnik, Josip Höfer, Sport-Roglič in v glavni trafiki na Glavnem trgu.

Nekaj spominov na medvojno propagando

NACIJONALNO-KULTURNO DELO DOMA IN V INOZEMSTVU SPOREDNO Z VOJAŠKO AKCIJO.

Hitro pozabljam, dostikrat tudi izredno važne momente v zgodovini svojega naroda in svoje domovine. Zato je potrebno, da si jih od časa do časa pokličemo v spomin. Eno takih poglavij je naše nacionalno-kulturno delo v smeri osvobođenja in ujedinjenja med vojno.

Brez dvoma gre za ujedinjenje in ustvarjanje Jugoslavije v prvi vrsti za sluga onim ljudem, ki so se s puško v roki borili za njo in ki so položili svoja trupla na njen oltar. Pa četudi temelji naše ujedinjenje na organizirani materialni in vojni sili, bi brez visokih moralnih rezerv v narodu samem in brez izvanredno živega ter silnega kulturnega delovanja naših najboljših umskih delavcev bile vse žrtve zastonj. Nacionalno-kulturno propagandno delo naših ljudi za časa svetovne vojne je torej iste važnosti kakor vojaško, finančno ali diplomatsko.

Naravno je, da odpada pri celokupnem naporu nacionalnega ujedinjenja in postavljanja temeljev naši današnji državi največji in levji del na srbsko plemo. To pa v prvi vrsti zato, ker so Srbi najštevilnejši med južnimi Slovani, nadalje pa tudi, ker so imeli svobodno državo, v kateri je bil ustvarjen Piemont in zarišče vseh njihovih nacionalnih aspiracij in idealov, ki so se pozneje postopoma pretvorili in sigurno že izenačili s kulturnimi in nacionalnimi težnjami ostalih dveh plemen. Vsako plemo je dalo po svoji moči in prilikah na oltar skupne domovine toliko, kolikor je moglo in kar je moglo.

Kakor znano, se je delilo naše kulturno-politično in nacionalno-propagandno delo v svetovni vojni na dva dela: na delo naših kulturnih in javnih delavcev, književnikov, umetnikov, novinarjev in politikov, ki so bili v domovini, in onih, ki so bili v emigraciji.

Najjačje in najživahnejše kulturno in informativno-propagandno delo je bilo v Franciji. To je popolnoma razumljivo, saj je sprejela Francija pod svoje okrilje večino naših beguncev in prijateljske vezi med Srbijo ter Francijo so bile vedno močne in odkrite. Delo naših emigrantov ni bilo mnogostransko le v Parizu kot centru, nego tudi v vseh večjih francoskih provincijalnih mestih, pa že v severno-afriških kolonijah. V prvi vrsti je obstojalo iz niza del, knjiž in publikacij v francoskem jeziku, katera so izdajali srbska vlada, Jugoslovanski odbor, razni klubi, privatni odbori, prijatelji in poedinci. Te publikacije niso bile samo važne priloge h geografski, zgodovinski, književni in politični literaturi o Jugoslaviji in o našem celokupnem narodu, nego tudi važni in močni propagandistični dokumenti za naše kulturne in nacionalne težnje pred široko francosko javnostjo. Tu so složno delali zastopniki vseh treh plemen, kakor jih je vojna zalotila v izgnanstvu. Nemogoče je naštetiti to ogromno literaturo, a omeniti treba nekaj značilnejših imen in važnejših del iz tega velikega in usodepolnega časa. J. Cvijić (Pénisule balkanique, Questions balkaniques), A. Trumbić (Programme Yougoslave, Pays et peuple yougoslave) St. Stanojević Probleme yougoslave in dr.); H. Hinković (Yougoslaves), M. Vesnić (Mirage bulgare...), St. Protić (Bulgarie, ses ambitions et trahisons), L. Vojnović, G. Jakšić, B. Bošnjak — prevod »Gorskega Viena«. Za temi deli se vrstijo raznovrstna dela naših mnogobrojnih znanstvenikov, književnikov, profesorjev in politikov, ki so se zatekli na Francosko. Ti so na pr.: N. Stojanović, J. Radonjić, J. Žujović, M. Jelić, Mil. Novaković, B. Jaksimović, V. Primorac, Ž. Petković itd.

Poleg stvarjanja vezi in informiranja naših prijateljev v Franciji, izdajanja časopisov, brošur, revij in drugih spisov, prirejanja izložb likovnih umetnikov in muzikalnih koncertov, je bilo izvajano zelo važno informativno in propagandno delo potom javnih predavanj ob priliki raznih svečanosti in manifestacij, kje so naši ljudje pred tisočih francoskih poslušalcev budili z živo besedo ljubezen

in interes za naš narod in naše kraje. Taka predavanja so se vršila po vsej Franciji, seveda največ v Parizu, francoski časopisi pa so prinašali vedno izčrpna in simpatična poročila ter komentarje. Poleg zgoraj omenjenih so se živahno udeleževali še: B. Petronijević, I. Živanović, I. Ibrovac, D. Tomić, N. Vulić, Sv. Petrović in dr.

Pa tudi v drugih državah so vložili naši ljudje impozanten in mnogostranski napor, ki ni ostal brez efekta in je brez dvoma mnogo koristil naši obče-kulturni in nacionalni stvari. Tako je delala naša emigracija zelo živo v Švici, v Ženevi, kjer se je zbrala okrog Novinarskega biroja, Rdečega križa in političnega lista »La Serbie« (Laza Marković, J. Dacić, Nik. Stojanović, M. Grol in dr.). Na Angleškem, večinoma v Londonu, so kljub težkim in nepristopnim prilikam delali s peresom in z besedo neobičajno agilno B. Vošnjak, Vlad. Savić, Č. Mijatović, Trumbić, Hinković, Pavle Popović in drugi. Nič manj živahno akcijo so vršili skoraj isti ljudje v Severni in Južni Ameriki in to ne samo med našimi izseljenci, nego tudi med Američani samimi. Pomagali so jim seveda naši ugledni rojaki M. Pupin, Tesla, P. Radosavljević, Baburica, Mihajlović in drugi. V Petrogradu in sploh v Rusiji so publicirali svoja dela in prirejali konference A. Belić, St. Stanojević, Rad. Košutić, M. Cemović itd. Končno je treba omeniti, uprav intenzivno delo naših ljudi v Italiji v prvih časih svetovne vojne. Tako je imel A. Trumbić 1. 1915 predavanje v gledališču Kvirino v Rimu in sicer »O Italiji in o Jugoslovenih«. V rimskem liceju je govoril Pavle Popović o jugoslovanski literaturi in M. Ristić o filološkem cerclu v Milanu o Srbiji in njenih borbah itd.

V času, ko je začela svetovna vojna, ni vedel nihče v zavezniških državah, kaj Jugoslovenci pravzaprav hočemo. Šele z intenzivnim delom naših intelektualcev po propadu Srbije pa do sklicanja mirovne konference so začeli postajati jasnejši naši pojmi in aspiracije javnemu mnenju in merodajnim faktorjem v zavezniških zemljah. Jugoslavija je bila v glavnih potezah pred očmi vsem, ki so to reševali. Zato gre zasluga vsakteremu naših kulturnih in javnih delavcev za časa gigantskih borb.

Tudi vedeževalke pomagajo pri korijeri

Kakor mnoga romantična dekleta, tako je sanjarija tudi 16letna irska deklica Maureen O'Sullivan o veliki in slavni bodočnosti in najčarobnejšem mestu na svetu — Hollywoodu. Baš tako, kakor pri tisočih drugih malih učenkah, bi brez dvoma ostal ta san Mareen O'Sullivan neizpolnjen, da ni njene življenske poti pravilno usmerila »vsevidna modrost« neke vedeževalke. Ta vedeževalka, stara baš 100 let, je prorokovala Maureen O'Sullivan skorajšnje poznanstvo z bogatim tujcem, ki jo bo ugrabil iz toplega roditeljskega gnezda, osvobodil jo šolskih skrbi in jo napravil za pravo princeso, o čije lepoti bodo pripovedovali milijoni podložnikov, pod koje oblastjo bodo drhteli v sreči milijoni. Vendar je pristavila modra starka pogoj: Maureen O'Sullivan mora odpotovati v Dublin in tam presedati cele tri dni v restavraciji glavnega kolodvora. Kakor bi to storila vsaka druga romantična oseba, tako je poslušala vedeževalkin nasvet tudi Maureen O'Sullivan. Tri dni je presedela v kolodvorski restavraciji v Dublinu pod nadzorstvom svoje stare in praznoverne tete. To so bili dolgi, dolgi dnevi. Tedaj pa — po treh dnevih — se je pojavil neznanec v osebni popularnega režiserja Franka Borzege, ki je pristopil k mizi Maureen O'Sullivan in priznal, da je prijetno iznenaden nad njeno idealno irsko lepoto. Priznal je, da potrebuje njeno lepoto in talent v filmu ter jo je povedel s seboj.

Roman dveh žen

V Reggio Calabria v Italiji se je zgodilo nedavno, da sta dve ženi medsebojno zamenjali svoje osebnosti. V Torinu je bila okradena neka gospa od neznanih lopovov. Ker so stanovale v isti hiši mnoge sumljive osebnosti, je napravila policija pogon in zaslišala vse sumljivce. Med zaprtimi je bila tudi neka gospa, katere življenje je vzbujalo sum pri njenih sosedih. Policiji je izjavila, da ji je ime Liberia Barca, 35 let stara. Na to ime je imela tudi dokumente. Vendar je bila ta žena s čudnim obnašanjem sumljiva policijskemu uradniku, ki jo je podrobno zaslišal. Žena je končno priznala, da je njeno pravo ime Marija Gabinato in da ji je šele 31 let.

Ker je že toliko izdala, je izpovedala policijskemu komisarju svoj zanimiv in neobičajen življenski roman. Rekla je, da je iz Reggia v Kalabriji, kjer je žive-la 1. 1924. z nekim železničarjem, človekom, ki je bil ljubosumnejši od Otella. Nekega dne, ko ji je vse že presedalo, se je odločila, da ga zapusti. Baš je razmišljala, kako bi vse ukrenila, da je ne bi ujeli in kaznovali, ko je slučajno naletela na Liberijo Barca, čije elegantnost jo je iznenadila. Obe ženi sta postali prav kmalu prijateljici in poverili druga drugi svoje gorje. Barca je priznala Mariji Gabinato, da je v čudnem položaju. Lahko bi postala bogata čez noč, sreča ji je na ponudbo, pa jo moti njeno prejšnje življenje. Kot dama iz polsveta je žive-la v različnih mestih. Ko je dospela v Reggio, je naletela tam na izredno bogatega Amerikanca, ki je prišel v Italijo s svojo jahto. Možakar se je takoj zaljubil v njo in jo čez pol ure — ne da bi je vprašal za njeno prejšnje življenje — zaprosil za roko. Barca je mislila prvotno, da se Amerikanec z njo šali. Toda Amerikanec se ni šalil. Dal ji je celo dokaze o resnosti svoje namere. Tedaj je Barca zaprosila Amerikanca za nekaj dni premisleka. Bila je v nepriliki, kako bi skrila pred svojim bodočim možem preteklost, o kateri bi zagal iz njenih osebnih listin, predvsem iz potnega lista.

Obe ženi sta imeli torej skupne interesne točke, da slečeta dosedanje kožo: Barca, da bi se prevrgla v drugo ženo, da bi se mogla poročiti z milijonarjem, a Gabinato, da bi zabrisala vsako sled za seboj, če bi slučajno njen ljubimec hotel uvesti progon. Tako sta se torej sporazumeli in lepo izmenjali osebnosti: Barca je profitirala celo s tem, da je postala kar za 4 leta mlajša, poleg tega pa popolnoma neoporečna. Gabinato pa je imela s svoje strani priliko, začeti karijero žene iz polsveta, ki jo je njena prijateljica opustila, ker se ji je sreča tako nenadoma nasmejala. Stvar je lepo uspela v obojestransko zadovoljstvo. Gabinato, prejšnja Barca je kmalu potem prišla na Američanovo jahto in postala čez noč milijonarka. Gabinato pa je mogla, ko je postala Barca, brez vsega izginiti iz Reggia. Po mnogih pripetljajih je končno dospela v Torino, kjer so čisto slučajno izvedeli za njeno čudno metamorfozo in za še bolj čudni ljubavni roman njene dvojnice.

Razpošiljanje časopisov z letali

Českoslovaška letalska uprava pripravlja novost, ki bo za českoslovaško novinarstvo velikega pomena. Kakor je to že v Ameriki in deloma v Nemčiji del časa uvedeno, se bo veliko časopisje iz glavnih mest razvozilo takoj po izidu potom letal. Na Českoslovaškem je to radi tamošnjih geografskih prilik še posebej važno. Saj dobijo n. pr. v Bratislavi delih Slovaške časopise iz Prage in Brna šele par ur kasneje nego iz Budimpešte. To službo bodo vršila posebna letala, ki bodo startala že v Pragi in bodo izvršila polet brez postankov. Zavoj se s časopisi bodo na določenih mestih metali iz letal. Tudi bodo v dotičnih postajah naprave, ki bodo omogočale, da bodo piloti lahko s posebnimi kavli dvigali pošiljke za druge postaje. Tozadevno so se že vršili praktični poskusi, ki so zadovoljivo uspeli.

V naglici

»Če si drznete še enkrat trditi, da sem vas jaz sinoči v temi pretepel, dobite še eno zausnico!«

Sport

Evropsko prvenstvo v hitrostnem drsanju.

V Stockholmu so se v nedeljo končala tekmovanja za evropsko prvenstvo v hitrostnem drsanju. Izidi so bili: 1500 m: 1. Thunberg 2:20:7; 2. Van der Scheer 2:24:6; 3. Engelstengen 2:25:8. 10.000 m: Blomquist 17:13; Thunberg 18:08; Carl- sen 18:59. Končna kvalifikacija: 1. Thun- berg 201 (evropski prvak), Blomquist 202.36, Van der Scheer 203.87, Ebensen. Avstrijca Jungblut in Riedl sta zasedla 12. oziroma 14. mesto.

Jugoslovenska smučarska reprezentanca je snoči preko Jesenic odpotovala v Oberhof na Bavarskem, da se udeleži evropskega smučarskega prvenstva. Naša smučarska ekipa, v kateri so gg. God- dec, Joško Janša in Šramel, je pod vod- stvom saveznega delegata dr. Berceta.

SK Železničar, upravni odbor.

Prilodnja odborova seja bo jutri ob 20. uri v restavraciji »Narodni dom«. Tajnik.

SK Železničar

izreka tvrdkam Baloh, Divjak, Forstne- rič, Ilger, Kormann, Peteln in Roglič za poklonjena darila ob priliki klubske smu- ške tekme dne 8. februarja najiskrenej- šo zahvalo.

Novo sportno igrišče

dobi SK Železničar in sicer ob Tržaški cesti v takozvanem »Trikotu«. Z delom se bo pričelo, čim bodo dopuščale vre- menske prilike. Jesenske tekme bodo odigrane že na novem prostoru.

Nov plavalni rekord.

V Londonu je postavila Joyce Cooper nov evropski ženski rekord v plavanju na 100 m v času 70 sekund. Prejšnji rek- ord 71.45 sekund je držala gđc. Braun iz Nizozemske.

Za medmestno tekmo Beograd—Zagreb, ki bo prihodnjo nedeljo v Zagrebu, je kapetan ZNP g. Dasović nominiral sle- deče igralce: Demič, Pavičić, Babić, Brozović, Premrl, Kunst, Babić, Hitrec, Leinert, Jazbec in Podvinec.

Biblioteka souvažnika žensk

Mesto Le Maro v ameriški državi Iowa se lahko ponaša s svojevrstno red- kostjo: podedovalo je namreč od neke- ga dr. Zinka, ki je bil tam dolgo vrsto let odvetnik, neobičajno biblioteko, Zink je bil zaklet sovražnik žensk in je prin- cipijelno nabavljal samo knjige, ki so jih spisali moški. V svoji oporoki je od mesta zahteval, da ne sme stopiti v so- bo, kjer bo nameščena biblioteka, nikdar nobena ženska noga. Zink je šel v svo- ji mrtnji celo tako daleč, da je iz drago- cenih knjig izrezaval ženska dela in sli- ke žen. Da bi opravičil svojo oporoko, je navedel dr. Zink, da so ga ženske ta- ke prevarile kot nikogar prej. V mladih letih je bil dr. Zink štirikrat oženjen. Njegova prva žena, hčerka nekega urad- nika iz kolonije, ga je za vsak najmanj- ši prestop kaznovala telesno in to na način, na kakršen se kaznujejo domači- ni v kolonijah. Na dan ločitve ga je ta- ko pretepla, da je ležal cel teden. Ne- srečni advokat je po tem dogodku — ta- ko piše sam v oporoki — vzel popolno- ma siromašno deklico, kateri je poveril svoj vložek v banki. Navidez nedolžna žena je na rafiniran način poneverila polovico imetja in končno pobegnila z ljubimcem. Od tretje žene se je ločil, ker mu je mešala med jedi in pijačo — četrta žena ga je varala, tako da je tudi ta zakon končal nesrečno. Zares je imel nesrečni advokat z ženami mno- go neprilik.

Mala računica.

A: Kdaj je 9 + 9 = 6?

B: Nikoli!

A: O pač! Kdor gre zvečer ob devetih spat in devet ur spi, se ob šestih jutraj zbudi.

V uredništvu.

Pesnikovič (uredniku): »Vi sploh ne veste, gospod urednik, koliko ognja sem vložil v te pesmi!«

Urednik: »Narobe bi mi bilo ljub- še...?«

M. Zevnecot

V senci jezuita

Zgodovinski roman

68

Blazna ženska jo je bila zgrabila in odšla z njo zmagoslavno po stopnicah navzgor.

Njeno sovraštvo, ki je čutilo, da se mu bliža utešenje, ji je dajalo neodoljivo moč.

Dospelši na prag brloga, v katerem je tako dolga leta kričala noč in dan v gluhe mrakove: »Dajte mi mojo hčer nazaj!« je razklenila roke in spustila Žileto na tla.

Z mehko, mačjo hojo je stopala Margentina po čumnati semtertja.

Zapehnila je vrata, ki so vodila na hodnik. Nato je prižgala svetiljko, vzela jo v roko in se približala prestrašeni deklici.

»Videti hočem, ali ste lepi,« je dejala Margentina. Njen glas je trepetal od notranje radosti, ki je ni mogla popolnoma prikriti.

Zdrav in mladosten izraz je bil pokrnil njeno obličje.

Ponovila je:

»Videti hočem, ali ste lepi!«

Postavila je svetiljko na mizo in se vrnila k Žileti.

»Lepi ste! Zelo lepi ste!« je dejala.

In Žileta je vzdrla. Začutila je, da ravno njena lepota povečava neizprosno tega bitja, čegar ostri pogledi so se polnili z gnevom.

»Tudi jaz sem bila nekdanj lepota. Tako lepa sem bila kakor vi. Moj ljubček mi je zatrjeval, da sem najlepše dekle na vsem svetu.«

Mahoma pa je stopila tik pred njo:

»In kaj je ostalo od moje lepote?«

»Lepo vas prosim gospa,« je zajecjala Žileta.

»Ah, ah! Kaj mi je ostalo od moje lepote?«

In ko ni bilo odgovora, je nadaljevala Margentina: »Razletela se je v buril. Preveč so plakale moje oči. Preveč so prosila moja usta. Moja kolena so se obrabila ob kamenju.«

»Plamen pekla je opalil mojo nežno in belo kožo. Trnje ob cesti mi je izpulilo lase.«

Blazna Margentina je bolj blazna, nego si mislijo ljudje. Ona pravi, da je bila nekdanj lepota!

Zahrohotala se je z dolgim, pohotnim in zloveščim grohotom.

Žileta jo je pogledala s plašnimi očmi.

V svoji zmedenosti ni bila zapazila dotlej ničesar, kar bi jo bilo poučilo, v kako strašno nevarnost jo je bilo spravilo sovraštvo Ane Pisleške.

Vprašala je samo nešteto krat, zakaj ji hoče ta ženska zlo.

»A zdaj je razumela!«

Vojvodinja Etanpska jo je bila izročila blazni ženski, samo da bi bila gotova, da jo bo trpinčila, brez usmiljenja do konca!...

Margentina je hodila po tesni čumnati semtertja, sukaje se okrog Žilete. In zopet se je zaslislal njen zapovedujoči glas:

»Koliko ste stari, lepa gospodična?«

»Sedemnajst let.«

Žarek pameti se je zasvetil v njenih možganih.

Obraz se ji je bil zresnil za trenutek, in ponovila je:

»Sedemnajst let!«

Nato pa je zdajci pokrila njene črte tesnoba.

Kaj je zbudilo nenadoma toliko trpljenja?

Česa se je izkušala spomniti?

»In kako vam je ime?«

Žileta je začutila, kako se je porodil v njeni duši up. Blaznični glas je bil postal prijazen. Ni se smejala več s tistim krutim glasom, od katerega ji je ledenela kri. Ni je pogledala več s tistimi divjimi pogledi, ki so ji prodirali do mozga.

Ali se ni vojvodinja morebiti prevarila v svojih računih?

Blaznica se je bila zleknila na preprogi, kakor da bi sanjara.

Žileta je zbrala ves svoj pogum:

»Gospa, ime mi je Žileta. Žileta je čedno ime, kaj?«

Takrat je Magdalena skočila kvišku in planila nad njo.

Z žilavimi rokami jo je prišla za zapestje, iztegnila vrat in približala svoje lice obrazu mlade deklice.

»Lažnjivka! Lažnjivka!« je zarjula. »Ti da se ime- nuješ Žileta, ti? Drzni se ponoviti to! Samo enkrat še reci! Samo enkrat te naj še slišim izbruhniti to bogokletno laž!«

»Gospa!«

»Ti, da si Žileta! Proč od mene! Ali misliš, da sem blazna?«

Z besno gesto je zasadila svoje prste, podobne krempljem, v dolge, plave deklične lase, tako da je re- va zakričala od bolečine.

»Poslušaj,« je povzela s sikajočim glasom. »Ali si ti moja hči?«

To rekši se je zahrohotala, gledaje jo s svojimi no- rimi očmi, v katerih je švigal smrtonosen plamen.

»Ali si ti moja hči? Ne upaš si reči, ne upaš si, vidiš, da si ne upaš reči! Ah, ah, ti praviš, da si Žileta, pa nisi moja hči!«

Zdaj se je zdelo, kakor da premišlja in se zbira. Stopila je par korakov stran.

Zdajci pa je sklenila roke, kakor da bi prosila.

»Žileti je šest let! Moji hčeri Žileti je šest let! Lepa je! drobna, plavalasa in mila. Modre oči ima. Njeni lasje so zlati: padajo ji na rame in na vrat. Pravi mi: Mamica, kako rada te imam, pa zaspi zvečer v mojem naročju. Ničesar ne ve o mojem življenju, a vendar razume, da mi je hudo. Njeno srce ji pravi, da imam žalosti čez vrh glave. In ko vidi da mi je težko, me obja- me, in meni ni nič več hudo; srečnejša sem od kraljice, kadar jo spravljam v njeno malo posteljico. Vidiš, tak- šna je. Ali si ti Žileta?«

Spricho te tako globoke in resnične bolesti je obšla Žileto tolikšna zmedenost, da je pozabila vse lastne mu- ke in skrbi in začutila, kako se ji zalivajo oči s solzami sočutja.

»Ah, gospa,« je zajecjala, »ako trpite sami, zakaj potem sovražite mene, ki tudi trpim?«

Toda Margentina je očitno ni bila slišala.

»Če ti nisi Žileta, kje je potem ona? Nisem je vide- la danes, niti včeraj, niti predvčerajšnjim, niti vse ne- štete dni, ki so bili prej. Kje je moja hči? Iščem jo, pa je ne najdem. Kje je moja hči? Kdo mi jo je vzel? Ve- dela bi, če bi bila mrtva. Ne recite mi, da je mrtva. Pogostoma sem slišala glasove, ki so me vodili proti njej, toda v trenutku, ko sem se približala cilju, so se

dvigile vselej neprekoračljive zapreke. Pariz mi jo skriva. Franc mi jo skriva. Ni dvoma, da jo hoče imeti v svojo zabavo. Najprej mater, potem hčer. Kadar ji ugrabi čast, jo bo zavrnil, kakor je prej zavrnil mene, okrvavljeno in izgubljeno. Franc! Franc! Plačal boš svoje zločine. Lepota se bo maščevala. Ljubezen se bo maščevala. Pride ženska, ki bo maščevala device, ki si jih strl kakor igrače.«

»Gospa,« je povzela Žileta s neskončno bridkostjo, »zakaj obupavate nad tem, da bi našli svojo hčer? Mo- rebiti jo najdete prav kmalu.«

Toda blaznično razpoloženje se je bilo že izpre- vrglo.

Zahrohotala se je.

»Pst!« je dejala čisto tiho. »Saj mi jo bodo privedli nazaj... Nekdo je prišel in mi rekel: Stori to, pa ti pri- vedem svojo hčer. Stori to, kakor rečeno, in ča- kala.«

Deklica je zaslutila v teh temnih besedah skrito pretnjo. Polujasno je začutila strašno past, v kateri ji je usojeno umreti.

»Kaj pa je zahteval tisti človek od vas, da vam vrne hčer?« je vprašala s prisiljeno trdnim glasom.

»To, da te mučim,« je odgovorila Margentina mrzlo, »da te čuvam ljubosumnije od zaklada in storim, da boš pretrpela tisoč smrti, preden res pogineš. To je vse, kar sem obljubila.«

»In to boste storili?«

Namesto odgovora je začutila ostro hihetanje.

»Gospa! To kruto hočete storiti, samo zato, ker vam jo je ukazala ženska, ki me sovraži? Samo zato?« Margentina je zmajala z glavo:

»Ne, ne! To storim zato, ker te mrzim in ker se s tem, da mučim tebe, osvetim njej, ki je mučila mene ker se s tem osvetim tvoji materi!«

»Moji materi!«

Ta vzkrik je drhtel tako čudno, da je Margentina vztrepotala; žarek razuma je prešinil noč njenih mož- ganov.

»Moji materi!« je vzkliknila Žileta in sklenila roke »Torej jo vi poznate!«

»Kaj pa, da jo poznate!« je rekla blaznica v izbru- hu sovraštva.

»Kako je ne bi poznala! Poslušaj, ljubila sem njega ki me je ljubil. Ime mu je bilo Franc, toda ta ženska — tvoja mati — je prišla vmes — in od tistihdob sem pla- kala. Zdaj veš, da jo moram sovražiti.«

Te brezvezne besede so prestrašile Žileto.

»Blazna je!« je zamrmrala sama pri sebi.

Margentina pa jo je prišla za obedve roki in stis- nila na vso moč.

»Kako ne bi poznala tvoje matere! Ona mi je pri- nesla pismo! Pismo, v katerem mi je Franc sporočil, da me ne ljubi več! Ona je sedela Francu na kolenih, ko sem ga videla, kako je pil in se smejal s svojimi prija- telji. In ti me vprašaš, ali poznam tvojo mater! Ti si blazna!«

To rekša se je zasmejala z zloveščim smehom.

Njeno skrčeni prstje so stiskali Žiletine roke v za- pestjih tako besno, kakor da jih hočejo zdrobiti.

Deklica je napela vse sile, da bi se ji izvila.

»Blazna je! Blazna je!« je mrmrala sama pri sebi »Umorila me bo!«

Napela je vse moči in zaklicala z glasom polnim groze:

»Manfred, Manfred na pomoč!«

Iščemo

dobro ohranjene rabljene stole. Po- nudbe pod »Stoli« na upravo lista. 391

Ako hočete delati

in z lahkim delom zaslužiti doma Din 7.— na uro, vstopite v našo zadrugo. Pouk je brezplačen. Vpisnina Din 10. Obširna pojasnila Vam radi pošljemo, ako je priložena znamka za odgovor. Zadruga jugoslovanskih pletarn, Osl- jak. 128

Dne 15. februarja

ob 11. uri bo v pisarni blagajnika 45. pešadijskega puka licitacija za prodajo pomil in kosti v kasarnah Kralja Aleksandra in Vojvode Mišiča (Trža- ška cesta) za leto 1931. Potrebna kav- cija okrog Din 200. 387

20letno dekle

išče službe kot služkinja za vse, zna tudi nekaj kuhati. Cenjene ponudbe pod »Deklica« na upravo. 386

Radl pomanjkanja prostora

prodam tri nove, nerabljene postelje in nočne omarice, umivalnik z zra- lom za dve osebi. Nasle v upravi Ve- černika. 388

V gostilni in kavarni »Split«,

Vetrinjska ulica 2, se toči pristno dal- matinsko vino po reklamni ceni Din 10 do 12 liter. Vsak čas se dobijo tu- di mrzla in topla jedila in vsak dan sveže morske ribe. Dobi se tudi ved- no turška kava in čaj. Se priporoča gostilničar Jovanovič. 395

Oseba,

katera je zgubila 8. februarja v Tom- šičevem drevoredu dežnik, ga dobi na Aleksandrova cesti 83, pri Majcenu. 389

Pridna, poštena služkinja,

stara 27 let, ki zna kuhati, šivati, opravljati vsa hišna dela, sploh samo- stojno voditi gospodinjstvo, želi me- njati službo k boljši manjši obitelji ali k samostojnemu gospodu. Nastop 1. marca. Ponudbe na upravo Večerni- ka pod »Samostojna«. 390

Pozor!

Najcenejše vino! Liter Din 8.—, izbor- no staro vino in sladki Prošek, liter Din 20.—, Cafova ulica 7, kino Union

Sobo in črkoslikanje,

vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X

Delniška družba pivovarne »Union« v Ljubljani javlja tužno vest, da je preminul njegov v obratovališču Maribor nameščeni uradnik, gospod

Josip Murko

dne 9. februarja ob 6. popoldne po dolgi mučni bolezni.

Pogreb preminulega se bo vršil v sredo, dne 11. februarja ob 15. uri popoldne iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.

Našemu dolgoletnemu, vestnemu uradniku ohranimo časten spomin!

Ljubljana—Maribor, dne 10. februarja 1931. 394

Godba Prostovolj- nega gas. društva v Studencih priredi dne

14. februarja v gostilni Klemenšaka v Studencih

veliko maškerado

Začetek ob 18. uri

Spomnite se CMD!

Sanatorij v Mariboru

Gosposka ul. 49. Telefon 2358. Lastnik in vodja:

prim. dr. Černič, specialist za kirurgijo

Sanatorij je najmodernejši urejen za ope- racije in opremljen z zdravilnimi apa- rati: viliškim solncem za obsevanje ran, kostnih in sklepnih vnetij; toniza- torjem za elektriziranje po poškodbah in ohlaplosti čreves; diatermijo za elek- trično pregrevanje in električno izžiga- nje; žarnico »hala« za revmatična in druga boleča vnetja; »enterocleaner« jem za notranje črevesne kopeli pri za- peki, naplivanju in za splošni telesni podvig. Cene zmerni! 1117